

Kpl 12,

Valtaverkostoja on kaikkialla

S.98-101

Valta, mitä se on?

Määritellä seuraavat sanat yhdellä tai kahdella virkkeellä joko suullisesti tai kirjallisesti:

- vaikutusvalta
- arvovalta
- väkivalta
- virkavalta.

Mitä eroja käsitteiden välillä on?

Mitä on valta?

- Perinteinen vallan määritelmä: ”Henkilöllä A on valtaa, jos hänellä on kyky saada henkilö B tekemään jotain sellaista, jota B ei muutoin olisi tehnyt.”
- Valta on kykyä ohjata toisia ihmisiä toimimaan tietyllä tavalla. Se on myös kykyä saada haluamansa asiat toteutetuksi.
- Valta on myös suhdepeliä, jossa on aina vähintään kaksi osapuolta, vallankäyttäjä ja vallankäytön kohde.

Valta – kenellä, keneen, miksi?

Pohtikaa seuraavia näkökulmia valtaan:

Kenellä on valtaa sinuun nähden?

Keneen sinulla on valtaa?

Millaisiin asioihin valta perustuu?

Mihin valta perustuu?

Asemavalta, muodollinen valta

Henkilöllä on esimerkiksi työtehtävänsä puolesta oikeus päättää asioista, kuten yritysten toimitusjohtajilla.

Taloudellinen valta

Esimerkiksi suurilla yrityksillä on vaikutusvaltaa yhteiskunnassa. Niiden mielipiteitä kuunnellaan ja ne voivat vaikuttaa päätöksillään suoraan ihmisten elämään.

Mihin valta perustuu?

Tietoon perustuva valta

Esimerkiksi eduskunnan päätösten valmisteluissa kuullaan asiantuntijoita, joilla on täten valtaa päätöksiin. Myös median edustajilla on tällaista valtaa, sillä he voivat päättää, mitä asioita ihmiset saavat tietää ja mitä eivät.

Auktoriteettivalta

Henkilökohtaiset ominaisuudet antavat joillekin ihmisille valtaa.

Esimerkiksi ns. mielipidejohtajia arvostetaan ja heitä kuunnellaan.

Kenellä on valta Suomessa?

- Vieressä luetellaan kymmenen suomalaista merkkihenkilöä ja vaikuttajaa.
 - Laita heidät tärkeys- järjestykseen sen mukaan, kuinka paljon katsot heillä olevan valtaa Suomessa.
 - Ensimmäiseksi tulee siten mielestäsi Suomen vaikutusvaltaisimman henkilö. Perustele valintasi.
1. eduskunnan puhemies
 2. tasavallan presidentti
 3. puolustusvoimien komentaja
 4. pääministeri
 5. Suomen EU-komissaari
 6. Suomen Pankin pääjohtaja
 7. ulkoministeri
 8. Helsingin Sanomien päätoimittaja
 9. UPM:n toimitusjohtaja
 10. EK:n puheenjohtaja

Valtasanapeli

Otava kpl 12,

Taitotehtävä: Valtasanapeli (tulosta monisteet)

Tehtäviä

Lue kpl 12, valtaverkostoja on kaikkialla,
s.98-101

Tee tehtävät 2-4, s.101